

TIEDONANTO

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon ja Venäjän ortodoksisen kirkon kolmannestatoista teologisesta oppikeskustelusta, jonka otsikkona oli ”Kristillinen ihmiskäsitys nykypäivän Euroopassa. Pelastus, usko ja moderni yhteiskunta”.

Syyskuun 20. - 25. päivinä 2005 pidettiin Turun seurakuntien leirikeskuksessa Sinapissa kolmastoista teologinen neuvottelukokous Suomen evankelis-luterilaisen kirkon ja Venäjän ortodoksisen kirkon valtuuskuntien kesken.

Ensimmäinen teologinen neuvottelukokous oli vuonna 1970 Turun Sinapissa, toinen 1971 Zagorskissa, kolmas 1974 Järvenpäässä, neljäs 1977 Kiovassa, viides 1980 Turussa, kuudes 1983 Leningradissa, seitsemäs 1986 Mikkeliissä, kahdeksas 1989 Pyhtitsassa ja Leningradissa, yhdeksäs 1992 Järvenpäässä, kymmenes 1995 Kiovassa, Ukrainassa, yhdestoista 1998 Lappeenrannassa ja kahdestoista 2002 Moskovassa.

* * *

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon valtuuskuntaan kuuluivat Turun ja Suomen arkkipiispa, Jukka **PAARMA** (valtuuskunnan johtaja); Mikkelin hiippakunnan piispa Voitto **HUOTARI**; Tampereen hiippakunnan piispa Juha **PIHKALA**; Åbo Akademin teologisen tiedekunnan emeritus professori Hans-Olof **KVIST**; Åbo Akademin teologisen tiedekunnan professori Antti **LAATO**; Helsingin yliopiston teologisen tiedekunnan professori Antti **RAUNIO**; Espoon hiippakunnan hiippakuntasihteeri, pastori Irja **ASKOLA** ja Kirkon Ulkomaanavun suunnittelija, hum.kand. Sylvia **RAULO** sekä neuvonantajana Joensuun yliopiston teologisen tiedekunnan professori Matti **KOTIRANTA**.

Venäjän ortodoksisen kirkon valtuuskuntaan kuuluivat Pyhän Synodin pysyvä jäsen, Pietarin ja Laatokan metropoliitta **VLADIMIR** (valtuuskunnan johtaja); Wienin ja Itävallan piispa **HILARION** (Alfejev); Pietarin hengellisen akatemian professori, arkkimandriitta **JANUARIJ** (Ivlijev); Moskovan Patriarkaatin ulkomaanasiain osaston kristittyjen välisten suhteiden sihteeri, pastori Igor **VYSHANOV**; Moskovan hengellisen akatemian vararehtori, pastori Vladimir **SHMALIJ**; Pyhälle Johannes Teologille nimetyn Venäjän ortodoksisen instituutin psykologian tiedekunnan dekaani, pastori Andrei **LORGUS**; ja Moskovan patriarkaatin ulkomaanasiain osaston työntekijä, Moskovan hengellisen akatemian opettaja Jelena S. **SPERANSKAJA**.

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kutsumina tarkkailijoina kokoukseen osallistuivat Inkerin evankelis-luterilaisen kirkon edustajina piispa Aarre **KUUKAUPPI** ja pääsihteeri, dekaani Aleksander **PRILUTSKIJ**; Viron evankelis-luterilaisen kirkon edustajana Tallinnan teologisen instituutin professori Alar **LAATS**; Ruotsin kirkon edustajana pastori Tuomo **VALJUS**; Suomen ortodoksisen kirkon edustajana rovasti Veikko **PURMONEN**; Suomen ekumeenisen neuvoston edustajina pääsihteeri Jan **EDSTRÖM** ja pastori Teemu **SIPPO** Katolisesta kirkosta Suomessa sekä Suomen vapaakristillisen neuvoston edustajana rehtori Väinö A. **HYVÖNEN**.

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon valtuuskunnan ex officio -jäseninä olivat kirkkohallituksen ulkoasiain osaston johtaja, kirkkoneuvos Risto **Cantell**; kirkon tutkimuskeskuksen johtaja, teologian

tohtori Kimmo **Kääriäinen**; arkkipiispan sihteeri, rovasti Heikki **Jääskeläinen**; ulkoasiain osaston teologisten asiain sihteeri, teologian tohtori Matti **Repo**; ulkoasiain osaston työalasihteeri, teologian tohtori Kaisamari **Hintikka** sekä arkkipiispan kanslian sihteeri, pastori **Timo Rosqvist**.

Venäjän ortodoksisesta kirkosta neuvotteluissa olivat läsnä myös Moskovan patriarkaatin edustaja Suomessa, kirkkoherra Viktor **Lytik** ja Helsingin yliopiston teologisen tiedekunnan stipendiaatti, pappismunkki **Ignatij** (Tarasov).

Tulkkeina neuvotteluissa toimivat Erja *Katainen*, Marina *Latschinoff* ja Tarja *Leppäaho*. Sihteeristöissä työskentelivät kirkkohallituksen ulkoasiain osaston kirjeenvaihtaja-sihteeri Minna *Väliaho* sekä stuertit pastori Heta *Hurskainen* ja teol.yo Tapani *Saarinen*.

* * *

Neuvottelujen avajaiset pidettiin tiistaina 20.9.2005. Avatessaan neuvottelut arkkipiispa Paarma loi katsauksen Suomen evankelis-luterilaisen kirkon ja Venäjän ortodoksisen kirkon oppikeskustelujen alkuvaiheisiin:

”Olemme aloittamassa kirkkojemme välisiä 13. oppikeskusteluja muistorikkaalla ja historiallisella paikalla. Täällä Turun Sinapissa käytiin ensimmäiset neuvottelut 35 vuotta sitten hiljaisella viikolla ja pääsiäisen aikaan. Venäjän ortodoksisen kirkon valtuuskuntaa johti silloin piispa Filaret, joka nyt on Minskin ja Valko-Venäjän metropoliitta. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon valtuuskunnan johtajana oli Turun ja Suomen arkkipiispa Martti Simojoki.”

”Oppikeskustelujen sarja alkoi vuonna 1970, mutta aloite niiden käynnistämisestä tehtiin jo aiemmin. Arkkipiispa Martti Simojoki ehdotti vierailullaan Moskovassa 1967 patriarkka Aleksii I:n luona, että kirkkomme ryhtyisivät käymään dialogia ”pyhän uskomme salaisuuksista”. Arkkipiispan ajatuksena oli, että kirkkojen kohtaamisen ei tulisi olla vain kohteliaista diplomatiaa, vierailuja toisten luona vaan jotakin muuta ja vieläkin tärkeämpää: yhteistä syventymistä kristilliseen uskoon. Hänen Pyhyytensä Moskovan ja koko Venäjän Patriarkka ilmaisi heti suostuvansa ehdotukseen.”

”Nyt alkavan neuvottelun yleisaiheeksi on sovittu ”Kristillinen ihmiskäsitys nykypäivän Euroopassa. Pelastus, usko ja moderni yhteiskunta”. Huomamme, miten viisaan päätöksen olemme tehneet. Kysymys antropologiasta, ihmiskäsityksestä on tämän hetken Euroopan arvo- ja eettisen keskustelun polttopisteessä. Yksilöllisyyden voimakas korostuminen on helposti ohjaamassa yhteiskuntienkin päätöksentekoa suuntaan, joka on kristilliselle näkemykselle vieras. Erityisesti kysymys tahdon vapaudesta yhdistää ihmiskäsityskeskustelun uskon ja pelastuksen alueeseen.”

”Neuvottelut aloitettiin patriarkka Aleksii I:n aikana ja hänen siunauksellaan. Nyt me käymme täällä Turun Sinapissa yhteiseen keskustelupöytään Hänen Pyhyytensä Patriarkka Aleksii II:n siunauksen saattelemana.”

Metropoliitta Vladimir luki Moskovan ja koko Venäjän patriarkan Aleksii II:n neuvottelukokoukseen lähettämän tervehdyksen, jossa Hänen Pyhyytensä kirjoitti mm.:

”Yli 30 vuotta kirkkojemme teologit ovat käyneet vakavia tieteellisiä keskusteluja opillisista kysymyksistä päämääränään saavuttaa suurempaa yhteisymmärrystä näiden kahden kirkon välillä. Me arvostamme suuresti sitä, että Suomen evankelis-luterilaisen kirkon teologit tuntevat ja syvästi ymmärtävät ortodoksista oppia ja traditiota, ja tuemme Venäjän ortodoksikirkon teologeja heidän pyrki- myksissään välittää meidän ymmärrystämme Jumalallisesta totuudesta muiden tunnustuskuntien kris- tityille.”

”Nyt käytävien neuvottelujen aihe - ”Kristillinen ihmiskäsitys nykypäivän Euroopassa. Pelastus, usko ja moderni yhteiskunta” – on välitöntä jatkoa edellisissä tapaamisissa aloitetulle keskustelulle. Se to- distaa siitä yhteisestä huolesta, joka meillä on nyky-yhteiskunnan moraaliseen tilasta. Valitettavasti monet ihmiset ovat lakanneet miettimästä elämänsä tarkoitusta. Heille fyysisen olemassaolon ylläpi- tämiseksi tarpeelliset keinot ovat tulleet itsetarkoitukseksi, vaikka on ilmiselvää, että tällainen muutos merkitsee hengellistä itsemurhaa. Kaikki nämä nykypäivän kysymykset ja ongelmat vaativat Kristuk- seen uskovia antamaan niihin hyvin perusteltu ja vakuuttava vastaus, ja sitä me odotamme kirkko- jemme teologeilta.”

”Venäjän ortodoksikirkko on aina rakentanut suhteensa Suomen evankelis-luterilaiseen kirkkoon evankelisen veljeyden ja Kristuksen rakkauden perustalle. Tähän liittyen haluan tuoda julki toiveeni siitä, kirkkojemme ja kansojemme väliset hyvät suhteet edelleen kehittyisivät ja syvenisivät. Toivon kaikille keskustelujen järjestäjille ja osanottajille Jumalan apua edessä olevassa työssä.”

Metropoliitta Vladimir muisteli jakamassaan puheenvuorossa Moskovan ja koko Venäjän patriarkka Aleksin, silloisen Leningradin metropoliitan, Pyhtitsassa 1989 esittämää arviota kirkkojemme dialo- gista: ”Tämä on yksi kaikkein hedelmällisimmistä kaksipuolisista neuvotteluista, joita Venäjän orto- doksinen kirkko käy”.

Metropoliitta Vladimir jatkoi: ”Ja tämä on todellakin näin. Viimeisten vuosikymmenten aikana Venä- jän ortodoksinen kirkko on käynyt monia kaksipuolisia dialogeja, mutta elinvoimansa ovat osoitta- neet vain dialogit evankelisluterilaisten kirkkojen kanssa.”

”Tapaamisemme aihe ’Kristillinen ihmiskäsitys nykypäivän Euroopassa’ on erittäin ajankohtainen. Me kansanne tiedämme, miten vaikeasti edistyy Euroopan perustuslain hyväksymisen prosessi, miten Lännen määrätty piirit haluavat väheksyä siinä kristinuskon roolia ja merkitystä Euroopan historiassa. Meidän on oltava varuillamme tämän suhteen. Se merkitsee, että nykypäivän Eurooppa tarvitsee kris- tillisen kasvatuksen voimistamista.”

”Meidän, uskovien ihmisten, Kristuksen seuraajien on kaikkein aktiivisimmilla keinoilla todistettava nykypäivän maailmalle muuttumattomista arvoista, jotka on laskettu kristinuskon perustuksiin. Se on taide ja arkkitehtuuri, musiikki ja kirjallisuus ja lisäksi paljon muutakin. Kaikki, mikä ympäröi meitä tässä maailmassa, on täytetty kristillisellä merkityksellä ja sisällöllä.”

Neuvotteluihin osallistuneet tarkkailijat esittivät neuvottelujen aikana tervehdyksensä.

* * *

Neuvottelujen aikana valtuuskuntien jäsenet toimittivat vuorotellen aamu- ja iltarukoukset luterilaisen ja ortodoksisen perinteen mukaan.

Metropoliitta Vladimir toimitti ortodoksisen iltajumalanpalveluksen Venäjän Federaation Turun pääkonsulaatin kirkossa lauantaina 24. syyskuuta.

Valtuuskunnat olivat läsnä sunnuntaina 25.9. Turun tuomiokirkossa vietetyssä, arkkipiispa Jukka Paarman toimittamassa luterilaisessa messussa, jossa piispa Juha Pihkala saarnasi ja metropoliitta Vladimir esitti Venäjän ortodoksisen kirkon tervehdyksen.

* * *

Perjantaina 23.9. ohjelmassa oli Turun kaupungin järjestämä vastaanotto, jonka isäntänä oli kaupunginjohtaja *Armas Lahoniitty*. Vastaanoton jälkeen osanottajat tutustuivat Pyhän Henrikin ekumeeniseen taidekappeliin Hirvensalossa.

Lauantaina 24.9. Venäjän Federaation pääkonsuli *Vadim V. Rozanov* tarjosi valtuuskunnille illallisen Turun pääkonsulaatissa.

Turun ja Kaarinan evankelis-luterilaiset seurakunnat tarjosivat valtuuskunnille päätöslounaan sunnuntaina 25.9. tuomiorovasti *Rauno Heikolan* ja yhteisen kirkkovaltuuston puheenjohtaja *Pentti Korhosen* toimiessa isäntinä.

* * *

Neuvottelun aikana pidettiin seuraavat, yleisteemaan ”Kristillinen ihmiskäsitys nykypäivän Euroopassa. Pelastus, usko ja moderni yhteiskunta” liittyneet esitelmät:

Aiheesta ”Ihminen Raamatussa”

1. Professori Antti Laato ”Syntiin langennut ihminen Raamatun mukaan – eksegeettisiä näkökulmia”
2. Professori, arkkimandriitta Januarij ”Ihminen Raamatussa – eksegeettinen näkökulma”

Aiheesta ”Kristillinen ihmiskäsitys”

3. Professori Hans-Olof Kvist ”Syntisen ja vanhurskautetun ihmisen mahdollisuudet pyhään Kolmiyhteiseen Jumalaan uskomisen sekä ihmisen moraalisen toiminnan kannalta”
4. Pastori Andrej Lorgus ”Ihminen – Jumalan kuva vai himojen orja? Kristillisen ja maallisen psykologian vuoropuhelu”

Aiheesta ”Sosiaalietiikan perusteet”

5. Professori Antti Raunio ”Luterilaisen sosiaalietiikan perusteet ja soveltaminen”
6. Pastori Vladimir Shmalij ”Sosiaalietiikka teologisessa ja uskontofilosofisessa kontekstissa”

Aiheesta ”Euroopan arvot”

7. Johtaja Kimmo Kääriäinen ”Euroopan arvot”
8. Piispa Hilarion ”Eurooppa tienhaarassa. Hengellisiä ja eettisiä näkökulmia kristinuskon ja sekularismin vastakkainasetteluun”

Neuvottelun tulokset on koottu oheiseen tiivistelmään.

* * *

Neuvottelujen asiakirjat allekirjoitettiin sunnuntaina 25. syyskuuta juhlallisessa allekirjoitustilaisuudessa Turun tuomiokirkossa, jossa metropoliitta Vladimir ja arkkipiispa Jukka Paarma puhuivat.

* * *

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon ja Venäjän ortodoksisen kirkon edustajien kolmannettoista teologiset neuvottelut käytiin sydämellisessä kristillisen avoimuuden ja keskinäisen kunnioituksen hengessä.

* * *

Päättyessään työnsä Sinapin neuvottelujen valtuuskunnat kiittivät Jumalaa ja lausuiivat yksimielisen käsityksensä, että kirkkojen keskinäinen tuntemus on lisääntynyt ja keskustelut ovat olleet hedelmällisiä. Siksi teologisia neuvotteluja tulee jatkaa.

Turussa 25. syyskuuta 2005

Jukka Paarma
Turun ja Suomen
Arkkipiispa

Vladimir
Pietarin ja Laatokan
Metropoliitta

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon ja
Venäjän ortodoksisen kirkon
13. teologiset neuvottelut

Kristillinen ihmiskäsitys nykypäivän Euroopassa
Pelastus, usko ja moderni yhteiskunta

Kristillinen ihmiskäsitys

Oppikeskustelun teemassa yhdistyvät teologinen antropologia ja nykyiset haasteet kristilliselle uskolle. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon ja Venäjän ortodoksisen kirkon edustajat ovat keskustelleet ihmiskäsityksestä aiemmin pelastusopin yhteydessä. Aihetta on lähestytty soteriologisesta näkökulmasta Kiovassa 1977 (*Pelastus vanhurskauttamisena ja jumalallistumisena*), Turussa 1980 (*Usko ja rakkaus pelastuksen tekijöinä*) sekä Mikkelissä 1986 (*Pyhyys, pyhitys ja pyhät*). Tämänkertaisen keskustelun perusteella sekä aiempien kokousten teeseihin viitaten neuvottelukunnat lausuvat yhdessä seuraavaa:

- I.1. Jumala loi ihmisen kuvakseen ja kaltaisekseen (Gen 1:26-27). Hänellä ei alun perin ollut taipumusta syntiin. Hänen vapaa tahtonsa seurasi Jumalan tahtoa ja piti sen kanssa yhtä. Jumala asetti ihmisen maailmaan, joka oli hyvä ja kaunis.
- I.2. Ihminen kutsuttiin elämään Jumalan yhteydessä ja noudattamaan hänen tahtoaan. Hän sai vapaan tahdon, mutta ei voinut toteuttaa samaansa kutsua omin voimin ilman Jumalaa. Jumala kutsui ihmisen ikuiseen elämään, joka on mahdollinen vain hänen yhteydessään.
- I.3. Ihminen luotiin yhteyteen toisten ihmisten kanssa ja tarkoitettiin osaksi sitä rakkauden järjestystä, jossa kaikki luodut palvelevat toisiaan. Jumalan antamassa rakkauden käskyssä heijastuu Luojan ajatus ihmiskunnasta, jonka olemassaolon tarkoitus on muistuttaa kolmiyhdyksen Jumalan olemuksesta.
- I.4. Syntiinlankeemuksessa ihminen kieltäytyi tottelemasta Jumalaa. Rakkaus toisia kohtaan korvautui itserakkauksella. Sen seurauksena rakkaus Jumalaan maailman Luojana kaventui rakkaudeksi luotuun maailmaan sinänsä, irrallaan Jumalasta. Syntiinlankeemuksessa ihminen joutui hengellisesti eroon Jumalasta. Ihminen käpertyi itseensä eikä enää nähnyt maailmaa Jumalan lahjana vaan alkoikin käyttää sitä itsekkäästi hyväkseen.
- I.5. Syntiinlankeemuksessa ihmisen tahto vääristyi. Hän tuli tuntemaan hyvän ja pahan (Gen 3), mutta hänen on vaikea toteuttaa hyvää ja estää pahaa toteutumasta. Hänen itsekäs tahtonsa sotii sitä vastaan, minkä hän tietää hyväksi. Ihmisessä on luonnollinen tahto, joka alkuperäisessä tilassaan ennen syntiinlankeemusta pyrki hyvään, mutta syntiinlangenneessa ihmisessä on vääristynyt. ”Herra sanoi: ... ihmisen ajatukset ja teot ovat pahat nuoruudesta saakka.” (Gen 8:21)
- I.6. Synti toi maailmaan sairauden ja kuoleman. ”Yhden ainoan ihmisen teko toi maailmaan synnin ja synnin mukana kuoleman. Näin on kuolema saavuttanut kaikki ihmiset, koska kaikki ovat tehneet syntiä.” (Room 5:12) Synti ja sen seuraukset siirtyvät sukupolvelta toiselle.

- I.7. Alun perin Jumala tarkoitti ihmiskunnan elämään yksimielisyydessä ja keskinäisessä rakkauudessa. Synti erotti ihmiset toisistaan, ja he alkoivat pitää itseensä käpertymistä parempana kuin yhteyttä toisiinsa rakkaudessa. Yhteiskunnassa jokainen alkoi ajaa omaa etuaan.
- I.8. Syntiinlankeemuksen seurauksena ihmisen toiminta voi johtaa pahaan silloinkin, kun hän tahdollaan pyrkii hyvään. Tämän jännitteen ja vastakkaisuuden voi ratkaista vain Jumalan armo. Raamattu kertoo Jumalan tekemästä liitosta ja julistaa Jumalan antamia lupauksia. Vaikka ihminen ei ole osoittanut kuuliaisuutta Jumalan tekemää liittoa kohtaan, on Jumala lupauksilleen uskollisena armollinen ihmistä kohtaan.
- I.9. Uuden testamentin mukaan Jeesus Kristus on uusi Aadam, jossa toteutuu Jumalan tarkoitus ihmisestä. Aadamin synti oli Jumalan tahdon rikkominen. Jeesus tuli maailmaan täyttääkseen Jumalan tahdon (Hepr 10:7-10). Hän julisti valtakuntaa, jonne pääsevät vain ne, jotka täyttävät Jumalan tahdon (Matt 7:21). Kristus täytti itse Jumalan tahdon. Hän voitti synnin vallan ja hän antaa elämän. Kristuksen kuoleman ja ylösnousemuksen tähden jokainen ihminen voi voittaa synnin vallan ja saada pelastuksen kuolemasta. Kristus lunasti ihmisen hengellisestä vankilasta, johon hän oli syntiinlankeemuksen seurauksena joutunut. Kun ihminen uskossa turvautuu Kristukseen, hän Pyhän Hengen vaikutuksesta kirkossa vapautuu pahan vallasta ja hänen tahtonsa eheytyy ja suostuu Jumalan tahtoon.
- I.10. Jumalan armo Kristuksessa vapauttaa ihmisen lain ja synnin orjuudesta. Pyhä Henki herättää hänet sekä tahtomaan että tekemään hyvää (Joh 8:32, Room 6:18, Room 8:2, Gal 5:1). Jumalan lahjoittama vapaus sisältää ensi hedelmänä kokemuksen siitä eheydestä, johon ihminen on luotu ja joka toteutuu täysin vasta ikuisuudessa (Room 8:23). Evankeliumien kertomukset parantumisista ennakoivat lopullista ja kokonaisvaltaista pelastusta.
- I.11. Synnin seurauksena ihmisen tahto menetti eheydensä: ”En tee sitä, mitä tahdon, vaan sitä, mitä vihaan. ... En tee sitä hyvää, mitä tahdon, vaan sitä pahaan, mitä en tahdo.” (Room 7:15,19) Ihminen ei kuitenkaan ole nukke eikä robotti, jota ulkopuoliset voimat ohjaisivat. Hän joutuu valitsemaan hyvän ja pahan välillä joka hetki elämässään.
- I.12. Ihminen saa osakseen pelastuksen Kristuksen kirkossa. Vapahtaja itse perusti kirkon, ja se on apostolien opetuksen mukaan Kristuksen ruumis ja Pyhän Hengen temppeli. Kirkossa ihminen, joka uskoo kolmiyhteiseen Jumalaan ja Kristukseen Vapahtajaan, saa apua, joka vahvistaa hänen hyvää tahtoaan Jumalan antaman rakkauden käskyn seuraamiseen. Kristuksen seuraajana kirkon tulee eri tavoin auttaa ihmisiä elämään Jumalan tahdon mukaisesti.
- I.13. Uskontunnustuksessaan kirkko ylistää kolmiyhteistä Jumalaa hänen ihmisiä koskevasta pelastussuunnitelmastaan. Isä, Poika ja Pyhä Henki toimivat yhdessä ihmisen pelastumiseksi niin, että ihminen kääntyy Jumalan puoleen hänen tarkoittamallaan tavalla. ”Jumala saa teissä aikaan sen, että tahdotte tehdä ja myös teette niin kuin on hänen hyvä tarkoituksensa.” (Fil 2:13). Kun Jumala armossaan lahjoittaa ihmiselle uskon ja rakkauden, hän myös suuntaa ihmisen tahdon vastaanottamaan sen, mitä evankeliumi tarjoaa. Pelastus on Jumalan lahja, joka alkaa tässä elämässä ja täyttyy lopullisesti iankaikkisuudessa.
- I.14. Harjoittaessaan uskoaan ihmisten keskuudessa kristitty on aktiivisesti yhteistyössä Jumalan kanssa. Hän tekee määrätietoisesti hyvää lähimmäisilleen, koska se on Jumalan tahto, ja ottaa myös heiltä vastaan sitä, mitä tarvitsee Luojan hyvien tarkoitusten toteuttamiseksi. Tässä yhteistyössä korostuu Jumalan suuruus ja ihmisen nöyryys hänen edessään.

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon ja
Venäjän ortodoksisen kirkon
13. teologiset neuvottelut

Sosiaalietiikan perusteet ja Euroopan arvot

- II.1. Iteinen perustamme sosiaalietiikassa on usko kolmiyhteiseen Jumalaan. Pyhä Kolminaisuus on persoonien täydellistä yhteyttä, itsensä antamista ja olemisen vuorovaikutusta. Tämän yhteyden olemus on rakkaus. Jumalan rakkaus maailmaan ilmenee luomisessa ja saa kulminaationsa Kristuksessa. Jumala on itse hyvyys ja kaiken hyvän lähde ja lahjoittaja. Koska hän tekee työtään koko luomakunnassa, ymmärrämme, että sosiaalietiikka koskee koko luotua todellisuutta.
- II.2. Ihminen on luotu yhteyteen, jonka syntiinlankeemus on kuitenkin rikkonut. Sen seurauksena maailmassa on voimia, jotka vastustavat rakkauden toteutumista. Tämän päivän maailmassa ne ilmenevät itsekkyytenä ja itsekeskeisyytenä, jotka ovat seurausta epäuskosta. Niitä vastaan kirkko asettaa rakkauden käskyn.
- II.3. Synnin rikkoma ihmisen olemus on korjattu Kristuksessa (2 Kor 5:17). Jumalan Poika tuli maailmaan ihmiseksi, kärsi ja kuoli ihmisten pelastuksen tähden (Fil 2:6–8). Osallisuus Kristukseen ja hänen jumalalliseen rakkauteensa herättää kristityn rakastamaan lähimmäistään. Ihmisestä tulee persoona, joka ei ole olemassa vain itseään vaan toisia varten. Kristus-yhteydessä toteutuu ihmisyyden täyteys, jonka sisällöstä rakkauden kaksoiskäsky todistaa (Matt 22: 36–40). Jumalan lahjoittava rakkaus vie ihmiset huolehtimaan heikoista ja kärsivistä ja edistämään maailmassa oikeudenmukaisuutta ja hyvinvointia, rauhaa sekä turvallisuutta.
- II.4. Kirkko on Kristuksen ruumis, jonka jäsenet Pyhä Henki yhdistää rakkaudessa Kristukseen ja toisiinsa. Kirkossa Jumala sanallaan ja sakramenteillaan ylläpitää ja uudistaa elämää. Kristuksen tavoin se on kutsuttu rakkauteen ja antamaan itsensä maailman elämän puolesta todistamalla, palvelemalla ja Jumalan luomasta maailmasta huolta pitämällä.
- II.5. Rakkauden vaatimus on ehdoton ja koskee kaikkia. Se on ymmärrettävä Jumalan Sanan valossa ja niin kuin se kymmenessä käskyssä ja vuorisaarnassa on ilmaistu. Myös yhteiskunnan tulee pyrkiä jakamaan hyvä niin, että kaikki sen jäsenet saavat sen, mikä heille oikeudenmukaisesti kuuluu. Kirkon tehtävä tässä ajassa on muistuttaa ihmisiä Jumalan tahdon mukaisesta elämästä ja omalla opetuksellaan ohjata ihmisiä soveltamaan rakkauden lakia ja tekemään oikeita valintoja.
- II.6. Tämän päivän Euroopassa kirkot joutuvat kohtaamaan jatkuvasti haasteita, joita niille asettavat sekularismi, suuntaus kohti uskonnollisen elämän yksityistymistä sekä vieraantuminen kristillisistä arvoista ja kirkon opetuksista. Tästä huolimatta uskonnollinen ja hengellinen kaipuu ja moraalisten periaatteiden tarve eivät ole vähentyneet. Tämä haastaa kirkkoja vahvistamaan missiotaan tässä maailmassa ja pitämään kiinni oikeudestaan vuoropuheluun yhteiskunnan kanssa.

- II.7. Monet eurooppalaiset perusarvot, kuten ihmisarvo ja vastuu lähimmäisestä, juontavat juurensa kristinuskosta. Kirkot ovat olleet avainasemassa eurooppalaisen identiteetin rakentamisessa. Eurooppalaisten tulee tunnistaa oman kulttuurinsa ja sivilisaationsa kristilliset juuret tietoisina siitä, että kristillisyyksi ei ole menneisyyden perinne, vaan elävä hengellinen perintö, joka innoittaa miljoonia ihmisiä ja antaa heidän elämälleen merkityksen. Tämän vuoksi kirkkojen tulee osallistua aktiivisesti modernin Euroopan jatkuvaan kehittämiseen.
- II.8. Perheen yhteiskunnallinen rooli on muuttunut ja perinteiset perhearvot ovat heikentyneet. Tästä huolimatta perheen merkitys yhteiskunnan tulevaisuuden kannalta on ratkaisevan tärkeä. Haluamme korostaa koko yhteiskunnan vastuuta perheiden tukemisessa. Me painotamme, että miehen ja naisen muodostamalla avioliitolla on teologinen ja hengellinen merkitys ja kutsumus. Kirkkojen tehtävä on tukea puolisoita sitoutumaan elämänmittaiseen parisuhteeseen ja kasvamaan rakkaudessa ja keskinäisessä kunnioituksessa ja uuden elämän luomisessa. Me kutsumme kirkkoja tukemaan lapsiperheitä uuden sukupolven kristillisessä kasvattamisessa.
- II.9. Eurooppalaisessa yhteiskunnassa nuoriso on haavoittuvassa asemassa monenlaisten vaikutusten ja tietotulvan keskellä. Monet heistä eivät ole saaneet kotonaan uskonnollista kasvatusta ja moni uskonnollisen kasvatuksen saaneistakin vieraantuu kirkosta omaa tietään etsiessään. Kuitenkin heillä on hengellisiä tarpeita ja he pyrkivät niitä eri tavoin tyydyttämään. Kirkon tehtävä on käydä vuoropuhelua nuorison kanssa, tukea sitä hengellisessä etsinnässä ja opastaa täyteen hengelliseen elämään.
- II.10. Kirkko on eskatologinen yhteisö, joka jo tässä ajassa on osallinen Jumalan valtakunnasta ja todistaa tästä. Ollessaan tässä maailmassa ja toteuttaessaan tehtävänsä kirkko ja jokainen yksityinen kristitty eivät ole lähtöisin tästä maailmasta vaan ovat osallisia Jumalan valtakunnasta. Kirkko on olemassa viime kädessä palvelukseksi tulevan maailman toteutumista.